

Sygn. akt I ACa 94/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wincenty Ślawnki
Sędziowie:	SA Bożena Błaszczak (spr.) SO del. Dariusz Limiera
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. B.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt I C 492/12

1. oddala obie apelacje;

2. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 94/13

UZASADNIENIE

Powódka M. B. wniosła o zasądzenia od pozwanego

Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w związku ze śmiercią córki.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz M. B. kwotę 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 25.000 zł od dnia

28 marca 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 25.000 zł od dnia 17 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia. W pozostałej części powództwo zostało oddalone, a koszty postępowania wzajemnie zniesione.

Powyższy wyrok został oparty m.in. o następujący stan faktyczny i rozważania:

W dniu 23 kwietnia 2001r. T. N. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez to, że kierując samochodem osobowym R. (...) z niedozwoloną prędkością nie ustąpił pierwszeństwa przechodzącym po oznakowanym przejściu dla pieszych, w wyniku czego na lewym pasie ruchu potracił małąletnią W. B. powodując u niej nieumyślnie ciężkie obrażenia ciała, które doprowadziły do jej śmierci w dniu (...). Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...) S.A. w W..

Powódka bardzo przeżyła śmierć córki, z którą była blisko związana. W chwili śmierci córki pracowała zawodowo, ale po zdarzeniu była zmuszona korzystać ze zwolnienia lekarskiego i była na nim przez pół roku. Leczyła się i w dalszym ciągu się leczy u psychiatry. Wcześniej nie miała problemów ze zdrowiem psychicznym. M. B. kochała swoją córkę ponad wszystko. Powódka do chwili obecnej nie może się z tym pogodzić, cały czas wydaje się jej, że zmarła córka zaraz przyjdzie. Praktycznie codziennie odwiedza grób córki chyba, że się źle czuje.

U powódki nastąpiło skumulowanie przewlekłych oraz niekorzystnych czynników osobistych i zdrowotnych mających swoje negatywne następstwa w jej zaburzonej zdolności psychofizycznej. Ujawniły się u niej zaburzenia adaptacyjne, które są bezpośrednim następstwem skumulowania wpływu przeżycia śmierci córki oraz innych negatywnych doświadczeń życiowych. Stan psychofizyczny powódki, który powstał w wyniku emocjonalnych psychofizjologicznych konsekwencji wyżej wskazanych okoliczności spowodował u niej istotne i nieodwracalne zmiany w zakresie zdolności adaptacyjnych, co ma i będzie miało negatywny wpływ na jej dalsze funkcjonowanie. Po śmierci córki zostało wszczęte na wniosek powódki postępowanie odszkodowawcze w wyniku, którego otrzymała ona od ubezpieczyciela kwotę 15.000 zł tytułem odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej oraz kwotę 9.534,33 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu i kwotę 1.254 zł tytułem kosztów zakupu odzieży żałobnej.

Na skutek pozwu z dnia 8.04.2002r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. wyrokiem z dnia 26 września 2002r. w sprawie I C 381/02 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 27.200 zł w tym kwotę 20.000 zł tytułem odszkodowania i kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów posadowienia nagrobka. Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2003r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego i podwyższył zasądzoną kwotę do kwoty 41.200 zł.

Pismem z dnia 30 grudnia 2012r. pełnomocnik powódki wystąpił do pozwanego o przyznanie na rzecz powódki kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 k.c.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii, bowiem charakter więzi, jako dobra osobistego, którego naruszenie jest podstawą rozstrzygnięcia, nie ma związku z ewentualnym uszczerbkiem na

zdrowiu, a do tego w istocie zmierzał wniosek dowodowy pełnomocnik powoda.

Zdaniem sądu a quo powództwo było tylko częściowo zasadne. Zdarzenie będące źródłem naruszenia dóbr osobistych powódki miało

miejsce w 2001r., a zatem pod rządem rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) wydanego na podstawie delegacji ustawowej tj. art. 5 ust. 1 ustawy z 28 lipca 1990r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996r. nr 11 poz. 62 ze zm.).

W myśl § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej (§ 10 ust. A).

Podstawy prawnej dochodzonego roszczenia poza wyżej powołanymi przepisami, z uwagi na przytoczoną w pozwie argumentację, poszukiwać należało na gruncie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c.

W uchwale SN z 22 października 2010r. (III CZP 76110, OSNC – ZD 2011 nr B, poz. 42) Sąd Najwyższy wypowiedział zastrzegający na podzielenie pogląd, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed 3.8.2008 r. Szczególna więź rodziców z dzieckiem, przysługująca zarówno dziecku jak i rodzicom w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, zasługuje na status dobra osobistego, podlegającego ochronie przewidzianej w art. 24 § 1 k.c.

Obowiązkiem powódki było udowodnienie istnienia dobra osobistego i faktu jego naruszenia przez pozwanego, natomiast pozwany może się bronić wykazywaniem, że naruszenie dobra osobistego nie było bezprawne.

Bezspornym było, że więź rodzinna powódki z córką została zniweczona na skutek wypadku. Zginęła, bowiem małoletnia córka powódki, która w chwili śmierci miała raptem 14 lat. Powódka bardzo to przeżyła zwłaszcza, że sama była po rozwodzie i mieszkała z dwoma córkami. Pomimo, że powódka w kolejnych latach była ciężko doświadczana przez los, gdyż zmarł jej ojciec, brat, siostra, to jednak do chwili obecnej codziennie chodzi na cmentarz właśnie do córki, którą darzyła wielką miłością. Brat, siostra i ojciec powódki umierali mając już po kilkadziesiąt lat, natomiast zmarła córka powódki była nastolatką i było przed nią całe życie. Relacje z córką powódka miała bardzo bliskie. Zerwanie tej bardzo bliskiej więzi rodzinnej okazało się dla powódki bardzo dotkliwe i zaszła konieczność leczenia psychiatrycznego. Jak zauważył biegły za obecny stan zdrowia powódki odpowiada nie tylko ubezpieczyciel, bowiem nie bez znaczenia były także inne zdarzenia, które biegły opisał w swojej opinii. Niemniej jednak w psychice powódki tkwi cały czas żal, gorycz związana ze śmiercią córki, z którą przecież mieszkała i z którą miała o wiele bliższe relacje niż z bratem i siostrą, czy ojcem.

Określając wysokość zadośćuczynienia na kwotę 50.000 zł sąd uwzględnił fakt, że powódka otrzymała już w 2002r. odszkodowanie za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej na mocy wyroku sądu. Było to, co prawda odszkodowanie zasądzone na podstawie art. 446 § 3 k.c., a zatem z innej podstawy prawnej, jednakże w ówczesnym orzecznictwie przy zasądzaniu takiego odszkodowania sąd każdorazowo miał na uwadze także pewne szkody niemajątkowe często

nieuchwytnie. Obecnie obowiązujący art. 446 § 4 k.c. akcentuje ściśle majątkowy charakter roszczenia z art. 446 § 3 k.c.

Dalej idące powództwo powódki podlegało oddaleniu, jako niezasadne i niezajdujące uzasadnienia w okolicznościach sprawy.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. mając na uwadze, że żądanie zapłaty zadośćuczynienia zostało pozwanemu zgłoszone w piśmie z dnia 30 stycznia 2012r. z tym jednak, że obejmowało ono jedynie kwotę 25.000 zł. Pozew został stronie pozwanej doręczony 17 kwietnia 2012r. a zatem co do pozostałej zasądzonej kwoty pozwany pozostaje w zwłoce poczynając od dnia doręczenia odpisu pozwu.

Na podstawie art. 100 k.p.c. sąd zniósł wzajemnie koszty między stronami, gdyż powódka w połowie wygrała sprawę.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo. Zarzuciła wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 24 § 1 w zw. z art. 448 k.c. polegającą na przyjęciu, że zadośćuczynienie na rzecz powódki na poziomie 50.000 zł jest w okolicznościach faktycznych adekwatne do krzywdy, jaką wywołała śmierć córki.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powódki dalszej kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany zaskarżył wyrok w części uwzględniającej żądanie powódki wraz z kosztami procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

1. art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego przysługuje także najbliższym członkom rodziny zmarłego w związku z naruszeniem ich dóbr osobistych na skutek śmierci bliskiej osoby;

2. § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. 2000 Nr 26 poz. 310 ze zm.) w zw.

z art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię sprowadzającą się do przyjęcia, że w ramach zawartej umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej w związku z jej śmiercią w wypadku spowodowanym przez kierującego pojazdem mechanicznym.

W przypadku nieuwzględniania przez sąd odwoławczy powyższych zarzutów podniósł zarzut obrazy przepisów prawa materialnego w postaci art. 448. w zw. z art. 24 § 1 w zw. z art. 446 § 3 k.c. przez ich błędną wykładnię sprowadzającą się do przyjęcia, że kwota 50.000 zł stanowi odpowiednią sumę zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez powódkę na skutek naruszenia jej dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych w związku ze śmiercią córki w dniu 26 kwietnia 2001 r. w wypadku drogowym w sytuacji, gdy kwota ta stanowi wartość rażąco wygórowaną z uwagi na fakt, że pozwany wypłacił powódce w toku likwidacji szkody 15.000 zł. tytułem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. oraz na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 kwietnia 2003 r. sygn. akt I ACa 993/02 odszkodowanie w

wysokości 34.000 zł. z tego samego tytułu, które to zrekompensowało całą krzywdę powódki związaną ze śmiercią córki, a więc naprawiło w całości szeroko rozumianą szkodę w sferze jej dóbr niematerialnych.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje nie zasługują na uwzględnienie.

Należy się w pierwszej kolejności odnieść do apelacji strony pozwanej, która kwestionuje podstawę prawną swojej odpowiedzialności.

Apelujący podniósł, że pozwany nie może ponosić odpowiedzialności za krzywdę jakiej doznała powódka w sferze jej dóbr osobistych, albowiem nie jest ona osobą bezpośrednio poszkodowaną przedmiotowym zdarzeniem ubezpieczeniowym stanowiącym czyn niedozwolony, a naruszenie jej dóbr osobistych stanowi jedynie dalszą konsekwencje owego czynu niedozwolonego skierowanego bezpośrednio przeciwko zmarłej. Na poparcie swojego stanowiska ubezpieczyciel przywołał kilka orzeczeń Sądów Apelacyjnych. Z takim stanowiskiem apelującego niesposób się zgodzić.

Przedmiotowy wypadek, w skutek którego zmarła córka powódki miał miejsce w 2001 r., a więc podczas obowiązywania § 10 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.).

Zgodnie z § 10. 1. „Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.”. Wykładnia gramatyczna tego przepisu, która ma zawsze pierwszeństwo, nie zawęży odpowiedzialności za szkody komunikacyjne ubezpieczycieli tylko do osób bezpośrednio poszkodowanych, gdyż na gruncie polskiego prawa cywilnego szkodzie przypisuje się najszersze znaczenie, a zatem obejmuje ona szkodę majątkową sensu stricte jak i szkodę niemajątkową pod postacią krzywdy. Zatem obowiązek naprawienia szkody, o jakiej mowa w § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia, obejmuje obowiązek wypłaty odszkodowania jak i zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę. Wypadek komunikacyjny stanowi źródło odpowiedzialności deliktowej. Wyrządzenie czynu niedozwolonego przez kierującego pojazdem mechanicznym może stanowić jednocześnie naruszenie dóbr osobistych wymienionych w § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia takich jak utrata życia, uszkodzenie ciała czy rozstrój zdrowia. Nie ma podstaw do tego, aby z zakresu odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego wyłączać roszczenia odszkodowawcze pośrednio poszkodowanych na skutek śmierci bezpośrednio poszkodowanego. Na takim, już jednolitym stanowisku stoi Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie uznającym odpowiedzialność ubezpieczonego opartą o art. 448 k.c. z tytułu naruszenia dóbr osobistych członków rodziny zmarłego (uchwały S.N.: z dnia 22 października 2010r., III CZP 76/10, OSNC – ZD 2011, nr B, poz. 42, z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10, wyroki: z dnia 2 grudnia 2009r., I CSK 149/09, nie publ.; z dnia 14 stycznia 2010r., IV CSK 307/09, OSNC – ZD 2010, nr C, poz. 91; z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, nie publ.; z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, OSNC – ZD 2011, nr B, poz. 44; z dnia 11 maja 2011r., I CSK 621/10, nie publ.; z dnia 15 marca 2012r., I CSK 314/11, nie publ.).

§ 10 wyżej cytowanego rozporządzenia został zastąpiony przez identycznej treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm., którego redakcja uległa zmianie poczynając od dnia 11 lutego 2012r. Stanowisko Sądu Najwyższego w powyższej kwestii pozostaje miarodajne niezależnie od tego pod rządami, którego z przepisów zapadły konkretnie orzeczenia.

Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym, a więc o rodzaju i wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy kodeksu cywilnego.

Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę stoi również na stanowisku, że przez śmierć danej osoby może zostać naruszone własne dobro osobiste jej najbliższych w postaci prawa do więzi rodzinnej i że takim osobom udziela się ochrony na ogólnej podstawie art. 448 k.c.

Nie jest również trafny zarzut ewentualny apelacji, że wskutek tego, iż powódce wypłacono już wcześniej odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. obejmującego również zapłatę za elementy szkody niematerialnej, to w chwili obecnej nie powinna być już zasądzona żadna kwota tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c..

Orzecznictwo sądów na tle przepisu art. 446 § 3 k.c. uznawało mieszany charakter tego roszczenia i dopuszczało możliwość kompensowania na jego podstawie szkody majątkowej i ściśle powiązanego z nią uszczerbku niemajątkowego znajdującego wyraz w znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej poszkodowanego. Jednakże nawet przy przyjęciu szerokiej wykładni przepisu tego nie należało traktować, jako podstawy do kompensowania samej szkody niemajątkowej, spowodowanej śmiercią najbliższego członka rodziny. Zupełnie inny jest cel roszczenia z art. 446 § 3 k.c. i z art. 448 k.c.

Powódka w ramach odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. otrzymała rekompensatę za szkodę majątkową pod postacią pogorszenia swojej sytuacji majątkowej przy uwzględnieniu tych elementów niemajątkowych, które miały wpływ na to pogorszenie jej sytuacji majątkowej. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej uprawnionego w rozumieniu art. 446 § 3 kc zależne jest od rozmiarów ujemnych następstw o charakterze majątkowym, a także zmian w sferze dóbr niematerialnych uprawnionego wywołanych przez śmierć osoby bliskiej, istniejących i dających się przewidzieć w przyszłości na podstawie zasad doświadczenia życiowego. Jego ocena powinna być oparta na szczegółowej analizie sytuacji osoby uprawnionej z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, które mają wpływ na jej warunki i trudności życiowe, stan zdrowia (w tym jego ewentualne pogorszenie wywołane śmiercią osoby najbliższej), wiek, stosunki rodzinne i majątkowe. Podstawę żądania stosownego odszkodowania na podstawie tego przepisu stanowią negatywne emocje takie jak ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci osoby bliskiej, wywołujące osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności dnia codziennego. gdyż pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową osoby z najbliższego kręgu rodziny.

W przypadku żądania zadośćuczynienia opartego o przepis art. 448 k.c. należy stwierdzić, że nie ma ono na celu wyrównywania straty poniesione przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Pod uwagę przy uwzględnianiu szkody niemajątkowej brane są pod uwagę takie elementy jak dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, istnienie post – traumatic stress disorder (PTSD) jako zaburzenia będące skutkiem traumatycznych przeżyć.

Sąd Okręgowy trafnie podniósł, że przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia wziął pod uwagę to, że powódka już otrzymała od strony pozwanej odszkodowanie oparte o przepis art. 446 § 3 k.c., które uwzględniało już w pewnym stopniu ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci córki, wywołujące osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności dnia codziennego przez powódkę, ale z pkt. widzenia pogorszenia sytuacji materialnej powódki. Natomiast z całą pewnością tamto odszkodowanie nie rekompensowało powódce cierpienia wywołanego przez sam fakt uniemożliwienia powódce prawa do życia wraz z ukochaną córką. Powódka ma wprawdzie jeszcze jedną córkę, która jednak od wielu lat żyje samodzielnie i więź z nią u powódki istnieje, ale nie jest tożsama z więzią łączącą powódkę z młodszą zmarłą córką. To w niej powódka upatrywała psychicznego wsparcia i miała prawo liczyć na to, że ta więź nie osłabnie jeszcze przez wiele lat, jeśli się weźmie pod uwagę wiek córki w chwili śmierci (14 lat). Powódka miała prawo liczyć na okazywanie jej miłości przez córkę jak i na to, że ona tę miłość również będzie mogła okazać córce. Pozbawienie powódki prawa dawania i brania miłości dziecku jest największą krzywdą dla matki.

Sąd Okręgowy trafnie uznał, że kwotą adekwatną do stopnia krzywdy doznanej przez powódkę wskutek pozbawienia jej prawa do życia z córką jest kwota 60.000 zł. kwota ta pozostaje w rozsądnych granicach przy uwzględnieniu zarówno cierpień doznanych i doznawanych nadal przez powódkę, jak i już wypłaconego przez pozwanego odszkodowania oraz stopy życiowej środowiska, w jakim żyje powódka. Kwoty tej w żaden sposób nie można uznać za wygórowaną nawet przy uwzględnieniu, że w życiu powódki po śmierci córki miały miejsce również inne traumatyczne przeżycia związane ze śmiercią brata, siostry o ojca powódki. Te przeżycia z całą pewnością pogłębiły ból powódki spowodowany osamotnieniem powódki, ale nie pogłębiły cierpienia związanego z brakiem córki.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

Apelacja powódki zmierzająca do zwiększenia kwoty przyznanego zadośćuczynienia z wyżej omówionych przyczyn nie mogła wywołać oczekiwanego przez apelującą skutku, gdyż prowadziłyby do nieusprawiedliwionego wzbogacenia. Kwoty wypłacone przez pozwanego na podstawie art. 446 § 3 k.c. jak i kwota zasądzona zaskarżonym wyrokiem w całości wyczerpują krzywdę powódki. Apelacja powódki stanowi li tylko polemikę z trafnie ustalonym stanem faktycznym i prawidłowymi wnioskami wyciągniętymi przez sąd na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ocenionego zgodnie z zasadami wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Apelacyjny oddalił na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powódki, jako niezasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd odwoławczy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., gdyż apelacje obu stron zostały oddalone, a wartość przedmiotu zaskarżenia w obu apelacjach wynosiła 50.000 zł, zatem obie strony przegrały proces odwoławczy w takim samym zakresie.